

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 157. Ingeniosi Recentioris ad superiora argumenta responsiones
prostigantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Ingeniosi Recentioris ad superiora argumenta
responsiones profugantur.

1535 **R**ecentior ille fatetur superiora argumenta effe-
ficaciter urgeri adversus assertores attritionis
parè formidolosa; sed negat eorum efficaciam
adversus opinionem, quã ipse putat, necessarium
esse quòd peccator de peccatis à se commissis do-
leat, in quantum sunt offensa Dei, id est in
quantum sunt violatio juris, seu legis Dei; sed
ad hoc negat requiri veri nominis charitatem,
sumptam pro Dei propter se amore: sufficere e-
nim putat amorem iustitiæ, seu legis divinæ, vel
etiam charitatem transcendentalem, de qua pro-
ximè.

Quippe dum gravissimis urgetur autoritatibus
sanctorum Doctorum, Patrumque Tridentino-
rum, dolorem de peccatis, in quantum offensa
Dei sunt, tributum charitati; earum vim ef-
ficaciter conatur, terminis antehac inusitatis, sin-
gulariter à se adinventis, charitatem dividendo,
non in generalem ac specialem, uti nos, & ple-
rique alii, quarum utraque verè sit amor Dei
propter se; sed in prædicamentalem & transcen-
dentalem, quarum illa sit amor Dei propter di-
vinam bonitatem, ista amor Dei vel propter
quodcumque aliud prædicatum, seu attributum
divinum, vel etiam amor iustitiæ & honestatis in
communi, vel amor legis Dei, vel obedientiæ
Deo debita, seu juris quod Deus habet ut sibi
in suis præceptis obediatur. Ita ille partim in suo
de penitentiâ tractatu, partim variis in Opuscu-
lis, quos contra Lupum & Farvacquium edidit.
De illo proinde amore iustitiæ glossat sanctos Do-
ctores, v. g. Augustinum, dicentem, tantum quis-
que peccatum odit, quantum iustitiam diligit. At
enim Augustinum per iustitiæ dilectionem non in-
telligere dilectionem charitatis (prædicamentalis
utique) imò nec dilectionem iustitiæ increata.

1536 Verum enim verò quia in gravissimo isto salu-
tis animarum negotio, atque eternitatis periculo,
veremur, ne effugia ista, singularisque cogitatio-
nes merè sint illusiones, propterea tutum non ar-
bitramur cum ipso singulariter philosophari, cum
SS. Doctoribus, & Patribus Tridentinis constantè
asserimus, dolorem de peccatis, in quantum offensa
Dei sunt, non esse sine veri nominis charitate, sal-
tem generaliter dictà, quæ tamen verè sit dilectio
Dei propter se, sive interim sit dilectio Dei propter
divinam bonitatem, sive propter increatam
Dei legem ac iustitiam peccata prohibentem: cum
enim lex & iustitiâ increata Deus sit, amor Dei
propter illam, amor est Dei propter se, atque hoc
sensu veri nominis charitas amplè sumpta.

1537 Enim verò peccatum est dictum, factum, vel con-
cupitum contra legem æternam, ad còque increatam.
Igitur dolere de peccato, in quantum peccatum
& offensa Dei est, est dolere de peccato, in quan-
tum est contra legem Dei æternam, & increatam.
Atqui dolere de peccato, in quantum est contra le-
gem Dei æternam & increatam, est dolere de pec-
cato, in quantum est contra Deum (lex quippe æ-
terna & increata, Deus est, non aliquid à Deo di-
stinctum) dolere verò de peccato, in quantum est
contra Deum, est dolere de peccato, in quantum est
malum Dei. Quemadmodum ergo gaudere de bo-
no Dei, in quantum est bonum Dei, sive quia est
bonum Dei, pertinet ad veri nominis charitatem,
saltem generaliter dictam; sic dolere de malo Dei,
seu peccato, in quantum est malum Dei, pertinet
ad veri nominis charitatem. Ad eandem quippe
virtutem pertinet, dolere de malo Dei, in quan-
tum malum est Dei, ad quam pertinet gaudere de
bono Dei, in quantum bonum est Dei, juxta illud

S. Thomæ q. 7. de malo a. 11. ad 3. ejustem ra-
tionis, ejustem proinde virtutis est quòd voluntas
feratur in appetitum anis contrarii; & in detesta-
tionem alterius. Et 1. 2. q. 117. a. 5. ad 1. ad
eamdem virtutem pertinet prosequi unum oppositum,
& respicere aliud.

1538 Quod tantò certius est in dolore & detestatione
peccati, quantò verius quòd addit ibidem a. 7. ad
2. propter hoc homo detestatur peccatum, quia est
contra Deum, cui vult adhaerere. Quod haud du-
biè pertinet ad veri nominis charitatem. Propterea
namque S. Doctor 3. p. q. 85. a. 2. ad 1. ait,
quòd displicentia peccati præteriti immediatè ad
charitatem pertinet. Ad charitatem utique veri no-
minis, prout contextus manifestum facit. Loquitur
enim de charitate, ut specialis est virtus, alias
virtutes ordinans ad finem suum, atque, quòd dis-
plicentia de peccatis præteritis immediatè pertinet
ad charitatem, sicut gaudere de bonis præteritis. Qui
actus non requirit (inquit) aliam virtutem præter
charitatem, à qua derivatur sicut actus ab ealici-
tus... sicut diligere bonum, gaudere de eo, & tristari
de opposito. Similiter a. 3. ad 4. ait quòd odium
vitiatorum pertinet ad charitatem. Tamen enim sit
directè species iustitiæ, comprehendit tamen ea quæ
pertinent ad alias virtutes. In quantum enim est
iustitiâ quadam hominis ad Deum, oportet quòd
participet ea quæ sunt virtutum Theologiarum, quæ
habent Deum pro objecto. Unde penitentiâ est cum
fide... & cum spe veniæ, & cum odio vitiatorum,
quod pertinet ad charitatem. Ubi protestò æquè
sermo est de veri nominis charitate, quàm de veri
nominis fidè & spe, sicut & de veri nominis ti-
more filiali in verbis immediatè sequentibus:
Sextus actus est motus timoris filialis, quo propter
reverentiam Dei aliquis gaudere de bonis voluntarius
effert. Maximè cum ibidem addat, quòd actus peni-
tentie... procedit à timore filiali, sicut ab immo-
diato & proximo principio. Et ad 1. quòd pecca-
tum... homini displicere... propter Dei essentiam,
pertinet ad charitatem, non ad timorem terrenum,
ad quem pertinet displicentia de peccato propter
supplicia.

1539 Veri itaque nominis charitatem SS. Doctores
intelligunt, dum aiunt, dolorem de peccato, in
quantum offensa Dei est, ad charitatem pertine-
re. De eadem quoque, non de amore iustitiæ crea-
tæ, Augustinus loquitur, dum ait epist. 144. tan-
tum quisque peccatum odit, quantum iustitiam di-
ligit. Cum ipse etiam Augustini contextus id per-
spicè indiget. Siquidem immediatè post sequit-
ur in Augustino: quòd non poterit lege terrente
per litteram, sed spiritu sanante per gratiam, id
est non per spiritum timoris, amoris mercenari-
ii, sed per spiritum amoris filialis & charitatis,
quæ est gratia novi Testamenti, secundum Augu-
stinum. Unde quam proximè vocavit iustitiæ di-
lectionem, paucis post lineis vocat charitatem
iustitiæ, charitatem Christi, charitatem Dei, cha-
ritatem quæ verissimè lex impletur. Charitatem,
quæ diffusa est in cordibus nostris per spiritum san-
ctum, qui datus est nobis. Charitatem, quæ inflam-
matus fortissimus ille iustitiæ dilector exclamat:
Quis nos separabit à charitate Christi? Quibus ex-
pressionibus certum est veri nominis charitatem,
seu iustitiæ increatæ propter se dilectionem signifi-
ficari, non solam dilectionem iustitiæ creatæ, vel
iustitiæ ut communis est ad creatam & increatam.
Nec minùs evidentè id ipsum ratio demonstrat:
idèò namque, secundum Augustinum, propriè
peccatum non odit, nisi qui iustitiæ dilectione ipsum
odit, quia omne cuiusvis mali odium, propriè di-
ctum, oritur ex propriè dicto amore boni oppositi.
Nihil quippe primò & per se odisse possumus, sed
necesse est quòd cumque cuiusvisque mali odium,
sicut & quemcumque alium voluntatis affectum

in amore fundari, ex eoque procedere. Odium quippe est recessus voluntatis ab eo quod apprehenditur disconveniens, vel contrarium aut inimicum ei, cuius amore afficimur. Recessus itaque à malo per odium fit accedendo ad bonum oppositum per amorem.

Atqui bonum oppositum peccato, in quantum malum & offensa Dei est, non est iustitia creata præcisè, nec iustitia ut communis est creata & increata; sed est iustitia ipsa increata & æterna, prout conflat ex Augustiniana peccati definitione supra allata. Igitur odium propriè dictum peccati, quò talis, sive quatenus malum & offensa Dei est, fit accedendo ad iustitiam, seu legem æternam & incretam per amorem propriè dictum, atque ad eam per amorem propriè dictum iustitiæ, seu legis æternæ & incretæ; cuius amor propriè dictus non est nisi amor ipsius secundum se, & propter se, ut supra vidimus.

CAPUT CLVIII.

Argumentum quartum ex sessione 14. c. 4. ex definitione uniusque contritionis in genere, quam Concilium ibi tradit.

1841 **I**bi namque contritio in genere, sive ut communis est ad perfectam & imperfectam, definitur, *animi dolor ac desectatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero.* Quæ definitio cum censeri nequeat manca & defectuosa, in ea Tridentini Patres, ut supra me dixisse memini, censeri nequeunt omisisse motivum essentialè ex quo contritio procedere debet. Aliud verò motivum illius non designant, nisi peccatum ipsum. Ly proinde de peccato commisso, ista in definitione accipiendum est de peccato formaliter ut peccatum est, uti sapienter observat Sylvius q. 1. Supplem. a. 7. Enimverò Catholici Doctores usque ad Concilium Tridentinum, cum S. Thoma, definitionem illam sic semper intellexerunt, uti constat ex supradictis. Et ratio sumitur ex recepta Dialecticorum regula, secundum quam termini significantes interiorè animi motum faciunt sensum formalem (nisi ad sensum materiale per terminum aliquem adjacentem restringantur) in eoque accipiuntur terminum quem afficiunt. Neque enim propriè dicitur, *desectio* impium, cognosco hominem, nisi sensus sit formalis, impium quò impius est, hominem quò homo est. Cùm igitur termini isti, *animi dolor ac desectatio de peccato commisso*, in Tridentina definitione, significant interiorè animi motum, nec per terminum ultimum adjacentem ad sensum materiale restringantur, formaliter accipiendi sunt, de peccato utique quò peccatum est, sive quatenus Dei malum & offensa est. Per consequens verè non conterritur, sive perfectè, sive imperfectè, nisi qui dolet desectaturque peccatum commissum quò peccatum est, nisi qui dolet quia peccavit, nisi qui dolet quia Deum offendit, nisi qui dolet quia contra Deum, sive contra Dei legem fecit; quod est dolere ex motivo charitatis, uti demonstratum est capite præcedenti.

CAPUT CLIX.

Argumentum quintum, ex eo quòd Tridentinum ibidem exigat propositum non peccandi de cætero, sive novæ vitæ propositum.

1842 **I**n allata quippe definitione Tridentinum dicit: *cum proposito non peccandi de cætero.* Et infra: *Declarat S. Synodus, hanc contritionem, non solum cessationem à peccato, & novæ vitæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere.* Quibus verbis haud dubiè intelligit propositum est

ficax divina servandi mandata, vitamque piam & Christianam instituendi. Atqui propositum istud servandi mandata divina, dilectio Dei super omnia esse videtur, aut certè non esse sine illa, ut rectè observat Vega l. 6. in Tridentinum c. 32.

Primo, quia quisquis omnia Dei mandata servare efficaciter proponit, proponit omnia potius mala perferre, quàm illis contravenire. Igitur Deum super omnia æstimat, & illum omnibus anteponit.

Secundo, propositum istud haud dubiè bona est voluntas, bonique cupiditas. Hæc autem ipsa est charitas, secundum Augustinum l. 12. de Civit. Dei c. 9. Et l. 14. c. 3. ubi sic: in Scripturis bona voluntas iustitius charitas appellatur. Et l. 2. ad Bonifacium c. 9. *Quid est boni cupiditas, nisi charitas? In Psal. 36. Quasi verò aliud sit bona voluntas, quàm charitas.* Et a ibi sæpè: *bona voluntas ipsa est charitas*, veri utique nominis, prout ex Augustini contextibus to. 1. demonstravimus.

Tertio, vitæ novæ seu rectæ inchoatio, à Tridentino requisita, est quò homo incipit bene vivere, seu bonum bene facere. Quamdiù verò solo timore pœnæ, non amore iustitiæ, fit bonum, nondum bene fit bonum, ait Augustinus loco citato ad Bonifac. *Quidquid enim se putaveris homo facere bene, si jura sine charitate, nullo modo fit bene.* Idem l. 6. de grat. & lib. arb. c. 18.

Quarto, propositum illud est actus virtutis, cum virtus Augustino l. 1. de lib. arb. cap. 12. nihil aliud sit quam voluntas, quò appetimus rectè honestèque vivere. Sine Dei verò propter se amore non habetur actus virtutis debetè circumstantionatus, circumstantià utique debiti finis ultimi, uti pluribus argumentis to. 1. à nobis est demonstratum.

Quinto, propositum illud est voluntas efficacis sectandi legem æternam. Atqui voluntas sectandi legem æternam, sine istius legis amore non habetur. Neque enim voluntas sectari vult nisi quod amat, secundum illud Augustini in epist. ad Galat. *sectabimur quòd dilexerimus.*

Sexto, qui quis rectè vivere vult, vitam rectam amat, sive, ut Augustinus loquitur, rectè vivere diligit. At qui rectè vivere diligit, amat hanc legem æternam, habetque charissimam. Evidus Augustino l. 1. de lib. arb. c. 15.

Septimo, propositum servandi divina mandata, si efficacis sit, uti secundum Tridentinum haud dubiè esse debet, est propositum efficacis servandi primum maximumque mandatum. Quisquis verò efficaciter proponit servare primum maximumque mandatum, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, efficaciter reipsa Deum ex toto corde, adeoque super omnia diligit. Siquidem voluntas, in actibus suis elicitis impediri non potest, sed mox ut eos efficaciter vult, eos jam reipsa habet. Quia, uti rursus Augustinus l. 8. Confess. c. 8. ait: *ibi facultas eas quæ voluntas, & ipsum velle, jam facere est.* Dum enim Dei super omnia dilectionem imperat voluntas, & non est quòd imperat, non utique plena imperat, idè non est quòd imperat. Nam si plena esset... jam esset quòd imperat. Enimverò nihil voluntas nisi amore vult. Amat ergo, si plene amare vult. Isto namque sensu Gregorius homil. 30. in Evang. dicit, quòd qui mente integrè (nota ly integrè, id est plenè) Deum desiderat, perfectè jam habet quem amat.

Octavo, propositum istud est voluntas efficacis omnem peccati affectum, seu voluntatem ex toto excludendi, ipsamque de facto excludit; quò fieri non potest solo timore inferni, absque amore Dei, uti proximè videbitur.